

Het incidentbestrijdingsplan is gebaseerd op een 'maatgevend' scenario, een inschatting van de mogelijke gevolgen van een zware aardbeving. Het doel is om richting te geven aan de voorbereiding van de hulpdiensten.

Volgens de meest actuele berekeningen moet het gebied rondom Loppersum de komende drie jaar rekening houden met een maximale aardbevingsmagnitude van 4,1 op de schaal van Richter en een bijbehorende grondversnelling van 0,12g (waarbij g de versnelling door de zwaartekracht is). Voor beide geldt een kans van 10% dat deze sterker respectievelijk hoger wordt. Vanwege deze onzekerheidsfactor gaat het scenario in dit incidentbestrijdingsplan uit van een beving met een kracht van 5 op de schaal van Richter.

Wat gebeurt er na de beving? Veel mensen zijn geschrokken en rennen naar buiten. Velen hebben moeite om zich staande te houden. Meubilair verschuift en topzwaar meubilair kan omvallen. Voorwerpen vallen van schappen, water spoelt over uit vaten, tanks en zwembaden. Gebouwen vertonen aanzienlijke tot zware schade: van scheuren in muren, dakpannen die wegglijden tot schoorstenen die afbreken en (gedeeltelijke) instorting/bezijken van constructies. Als gevolg van de beving is een aantal oudere woningen ontzet maar ook gedeeltelijk ingestort.

Gevreesd wordt dat er een aantal slachtoffers onder het puin ligt (aantal onbekend), mogelijk zijn er ook enkele dodelijke slachtoffers. Op een aantal plekken kunnen ondergrondse gasleidingen en aansluitingen beschadigd raken en in een deel van het getroffen gebied valt de stroom uit. Verder heeft zich een aanrijding voorgedaan, waarbij onder andere sprake is van beknelling en (licht-) gewonden. Mogelijk is er ook schade aan dijken. Naast de slachtoffers, de schade en uitval van diverse voorzieningen, is er vooral ook onrust ontstaan onder de bewoners van het getroffen gebied. De aardbeving kan direct gevolgen hebben voor vitale infrastructuur, zoals het uitvallen van de elektriciteitsvoorziening, drinkwatervoorziening, gasvoorziening en ICT-voorzieningen.

Eerste kwartier

De feitelijke beving duurt maar kort (seconden). Mensen rennen naar buiten, er is een grote mate van ongerustheid en onzekerheid. Hier en daar blijken mensen gewond te zijn geraakt door spullen die omgevallen zijn en door vallend puin van een enkele schoorsteen die is afgebroken. Een aantal mensen is onder het puin terecht gekomen en moet door de brandweer bevrijd worden. Het eerste kwartier wordt gekenmerkt door geschrokken reacties van burgers, veel telefoontjes naar 112, 0900-8644, maar ook RTV-Noord, de gemeente, NAM, KNMI, etc. Mensen melden de beving, willen schade melden, hebben letsel of last van uitval van voorzieningen. Mensen bellen familieleden en vrienden om hen gerust te stellen of om te vragen hoe het gaat. Het telefoonverkeer komt daardoor onder druk te staan en valt tijdelijk uit. Op Twitter verschijnen uiteenlopende berichten. Er zijn beschadigingen aan hoogspanningsmasten, dijken, bruggen en wegen, maar niet zo ernstig dat ze niet meer functioneren of gebruikt kunnen worden.

Eerste uur

Enige tijd na de beving bezwijken nog constructies van diverse gebouwen. Omdat het veilig leek, is iemand weer naar binnen gegaan en daardoor alsnog slachtoffer geworden van de beving. In een aantal woningen is sprake van gedeeltelijke instorting (bijvoorbeeld een buitenmuur die ontzet is geraakt en een aantal schoorstenen die naar beneden zijn gevallen). Door een lek in een gasleiding vindt uitstroom plaats van aardgas. Verder zijn er veel vragen van bewoners over de veiligheid van hun woning. Er is angst onder de bevolking voor weer een beving en onrust over hoe de schade vergoed zal worden. Ondertussen besteden de regionale en landelijke media volop aandacht aan de aardbevingen. Er is een massale toeloop van journalisten naar het meest getroffen gebied.

Eerste 6 uur

De gewonde slachtoffers zijn bevrijd en naar een ziekenhuis gebracht. Voor andere (niet gewonde) slachtoffers wordt in eerste instantie een opvanglocatie ingericht buiten het getroffen gebied. De meesten vinden al snel onderdak bij familie of vrienden. De kapotte leiding bij het tankstation is nog niet hersteld, dit gaat nog enige tijd duren. Mogelijk beschadigde dijken zijn door het waterschap gecontroleerd. Hier en daar blijkt wel lichte schade te zijn ontstaan, maar dit levert geen gevaar op voor de korte termijn. Als gevolg van de stroomuitval, zijn elektrische deuren ontregeld, vallen alarmsystemen en andere regelapparatuur uit en kan geen gebruik worden gemaakt van pinautomaten.

Eerste 12 uur

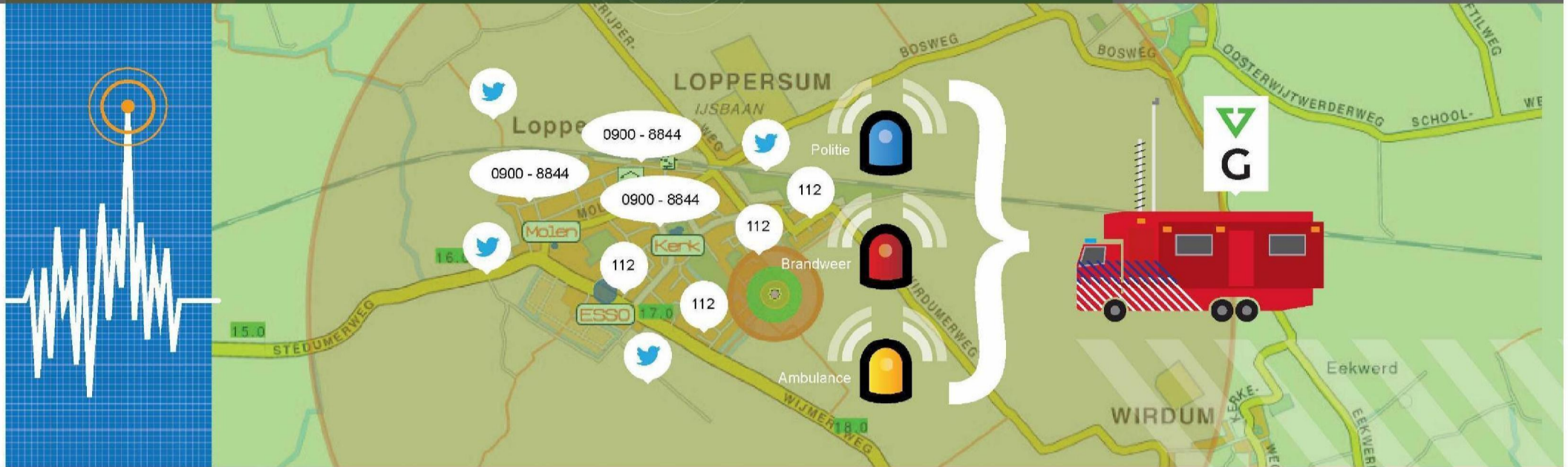
Het lek in de gasleiding is inmiddels gedicht en de stroomvoorziening is hersteld. Voor mensen die niet terug kunnen (of willen) naar hun eigen woning, wordt naar andere opvang- of huisvestingsmogelijkheden gezocht. De media aandacht heeft zich verplaatst van beschrijvingen van de gebeurtenissen naar wie er verantwoordelijk gehouden kan worden. Ook is er veel aandacht voor de ongerustheid van de bevolking en er worden mensen geïnterviewd die boos zijn op de NAM, het lokale bestuur en de regering.

Herstelfase

De beving zelf is van korte duur, maar het herstel van de schade aan de woningen maar ook de (vitale) infrastructuur en dergelijke duurt lang. Het vertrouwen van de bevolking in de veiligheid van het gebied en met name de eigen directe leefomgeving is ernstig aangetast. Het herwinnen van het vertrouwen zal veel tijd en energie vergen.

Melden en alarmeren

Dit is een beschrijving van de coördinatie van de hulpverlening na een aardbeving zoals omschreven in het scenario op de andere pagina.

Opschalen

1 De calamiteitencoördinator in de meldkamer schaaft op naar GRIP 2. Er is sprake van meerdere gewonden, aanzienlijke schade en/of uitval van vitale nutsvoorzieningen.

2 Het Regionaal Operationeel Team (ROT) en het Commando Plaats Incident (CoPI) worden gealarmeerd.

3 De Operationeel Leider schaaft binnen een uur op naar GRIP 4.

Ook bij een minder zware aardbeving kan worden opgeschaald naar GRIP 1 of 2. Bijvoorbeeld in het geval van onrust in het getroffen gebied, slachtoffers, schade of uitval van de vitale nutsvoorziening. Daarnaast kan worden opgeschaald om een CoPI de situatie ter plaatse te laten verkennen.

Hulpverlening ter plaatse
Commando Plaats Incident (CoPI)

Het CoPI richt zich op het zwaarst getroffen gebied van ongeveer vier vierkante kilometer. Om snel grip op de situatie te krijgen is het nodig om als overheid duidelijk zichtbaar op te treden. De opstelplaats van de commandocontainer moet daarom goed bereikbaar en herkenbaar zijn. De belangrijkste taak van het CoPI is het verlenen van hulp aan mensen met letsel. Daarnaast richt het CoPI zich op:

Verkenning van de situatie ter plaatse (de 'ogen en oren' in het veld)

- Aard en omvang van het gebied
- Hoeveel schade is er en waar bestaat die uit
- Is er sprake van uitval van nutsvoorzieningen
- Contact leggen met de bevolking

Gebiedsbeheer

- Er wordt niet ontruimd, maar wel afgezet.
- Er vindt toegangscontrole plaats.

Vitale infrastructuur
Regionaal Operationeel Team (ROT)

Het Regionaal Operationeel Team (ROT) inventariseert of er vitale voorzieningen zijn uitgevallen. Het ROT alarmeert daarom een groter aantal vertegenwoordigers van de vitale infrastructuur dan normaal. Een indicatief overzicht van de betrokken organisaties:

Inventariseren uitval van:	Uitnodigen vertegenwoordiger van:
Dijken, gemalen, zuiveringsinstallaties	Waterschappen (standaard in ROT)
Wegen, vaarwegen, kunstwerken	Provincie, Rijkswaterstaat, Prorail
Waterleidingen, installaties	Waterbedrijf Groningen
Elektriciteitsleidingen, installaties	Tennet, Enexis
Gasleidingen, olieleidingen, installaties	Gasunie, NAM, Enexis
Telecommunicatie	Agentschap telecom
Gebouwen	Bouwkundig expertisebureau

Op basis van de inventarisatie schetst het ROT een beeld van:

- Aard en omvang van de uitval van vitale infrastructuur.
- Het effect van de uitval en de verwachte tijdsduur.
- Mogelijke noodmaatregelen en tijdelijke oplossingen.

Benodigde maatregelen van verschillende organisaties worden op elkaar afgestemd.

Crisiscommunicatie

Informeren

- Wat is er gebeurd?
- Welke maatregelen zijn/worden genomen?
- Waar kunt u terecht voor meer informatie?

Schade beperken/handlingsperspectieven

- Wat dreigt er en wat kunt u doen?

Betekenisgeven

- Duiden van de situatie

De basis voor de crisiscommunicatie is een continue omgevingsanalyse die bestaat uit een scan op de berichtgeving in de (sociale) media en de vragen en reacties van de getroffen en het publiek.

Rolverdeling en woordvoering

De crisiscommunicatie wordt vanuit het ROT gecoördineerd en gekanaliseerd. Betrokken partners houden hun eigen rol en verantwoordelijkheden, maar stemmen de communicatie-acties zo veel mogelijk af. Na de opschaling neemt de taakorganisatie crisiscommunicatie dit over. De betrokken burgemeesters hebben de rol van burgervader in hun eigen gemeente.

Omgaan met maatschappelijke onrust

Onrust wordt gekenmerkt door twee emoties, angst en woede. Angst door onzekerheid over een volgende beving (nashokken zijn mogelijk, maar laten zich niet voorspellen), woede door onmacht over beslissingen die economische belangen schijnbaar laten prevaleren boven veiligheid. De samenwerkende hulpdiensten moeten maatregelen treffen om hiermee om te gaan. De rol van de veiligheidsregio beperkt zich tot de hulpverleningsfase. GGD Groningen heeft een plan van aanpak maatschappelijke onrust, ook bedoeld voor onrust door dreiging van zwaardere bevingen.

Projectorganisatie

Om de 'nafase' te begeleiden wordt na afschaling een projectorganisatie ingericht, met de taken zoals genoemd in het 'regionaal draaiboek Nafase'. De betrokken burgemeesters vormen samen de stuurgroep Nafase. De algemeen commandant bevolkingszorg is in eerste aanleg projectleider.